In badkleding onder de douche

In ons inspectiewerk staat het belang van het kind altijd centraal. Wij vinden het belangrijk dat kinderen en jongeren in een veilige en zo natuurlijk mogelijke omgeving opgroeien. Ondanks alle omstandigheden moeten ze eigenlijk gewoon 'jong' kunnen zijn: speels, nieuwsgierig, soms brutaal en vaak experimenterend. Bij die levensfase hoort ook het ontdekken van de seksualiteit en het daar geleidelijk mee leren omgaan. Dat stelt eisen aan de medewerkers in de jeugdzorg.

Niet alleen ter voorkoming van zogeheten 'grensoverschrijdend gedrag', maar juist ook ter begeleiding van deze opgroeiende jeugdigen. Uit onderzoek van de inspectie in 2008 bij 52 jeugdzorginstellingen kwam naar voren dat de instellingen weliswaar beleid kenden voor grensoverschrijdend gedrag, maar dat het bij de medewerkers vaak nog ontbrak aan de juiste kennis en vaardigheden. Wat is bij peuters normaal seksueel gedrag, onschuldig spel? Hoe herken je signalen van grensoverschrijdend gedrag onder pubers? En waar leg je dan de grens? Er was bijvoorbeeld een instelling die zover ging in het voorkomen van grensoverschrijdend gedrag dat peuters alleen in badkleding onder de douche mochten. Dan leg je de grens volgens mij niet goed. Het zijn maatregelen die vaak voortkomen uit een gebrek aan kennis over de rol van seksualiteit in de verschillende levensfasen van kinderen en jongeren. Inmiddels heeft in de eerste vier maanden van 2010 een vervolgonderzoek (naar beleid en praktijk) plaatsgevonden bij vier instellingen in de provincie Utrecht. De resultaten van dit onderzoek vind ik zonder meer hoopgevend. Het beleid van de instellingen is nu duidelijker verankerd, uitgewerkt en geïmplementeerd. Nog belangrijker vind ik het, dat ook in de dagelijkse praktijk sprake is van een andere houding jegens seksualiteit. Dit is vooral het gevolg van een aantal gerichte opleidingsprogramma's voor medewerkers van de instellingen. Dankzij de opleidingsprogramma's wordt er in de instellingen minder geforceerd omgegaan met onschuldig gedrag van jonge kinderen. Tegelijkertijd worden signalen van grensoverschrijdend gedrag nu ook veel eerder herkend, zodat bijtijds adequaat kan worden gereageerd. In beide gevallen dragen we bij aan een zo natuurlijk mogelijke leefomgeving voor jeugdigen, die meer dan wie ook alle aandacht verdienen.

drs. J.F. de Vries
Hoofdinspecteur Inspectie jeugdzorg

Tender langs de meetlat

Seksu

Slechts weinig jeugdzorginstellingen zetten seksualiteit en intimiteit op de agenda. Dat concludeert de Inspectie Jeugdzorg in 2008. Jeugdzorginstelling Tender uit West-Brabant was al vanaf 2008 via een werkgroep intensief met dit thema aan de slag en kwam ook relatief goed uit het onderzoek. De uitkomsten van het inspectieonderzoek stimuleerde Tender om de puntjes op de i te zetten. Nanda Bischoff, aandachtsfunctionaris seksualiteit voor 0-12 jaar, vertelt hoe Tender dit aanpakt.

Stap 1: visie op seksualiteit en intimiteit

Wie aan de slag wil met seksualiteit begint met het formuleren van een visie. Nanda Bischoff: "Op dit moment zijn we bezig met het opstellen van een visiedocument voor de leeftijdsgroep tot twaalf jaar. We hebben dit al eerder gedaan voor de groep 12-plus. Uitgangspunt van Tender is dat seksualiteit onderdeel is van de ontwikkeling van ieder kind. Ieder mens heeft recht op seksuele gevoelens en behoeften en op beleving van seksualiteit, mits hij of zij daar anderen geen kwaad mee doet. Wij hebben het thema verbonden met het thema bejegening en veiligheid. Hoe veilig is de sfeer?" Tender heeft voor elke leeftijdsgroep een aandachtsfunctionaris aangewezen die als aanjager fungeert.

Over Tender

Tender is een jeugdzorginstelling in West-Brabant. De Rutgers Nisso Groep heeft in 2008 voor alle medewerkers van Tender een studiedag verzorgd over de seksuele ontwikkeling van jonge en oudere kinderen. Dit vormde de opmaat voor verder beleid. In 2009 is Tender gestart met het driejarige project 'Grenzen voor veiligheid', mede naar aanleiding van het rapport van de Inspectie Jeugdzorg. Doel van dit project is om een zo veilig mogelijk leefklimaat te bieden aan jeugdigen in 24-uursvoorzieningen.